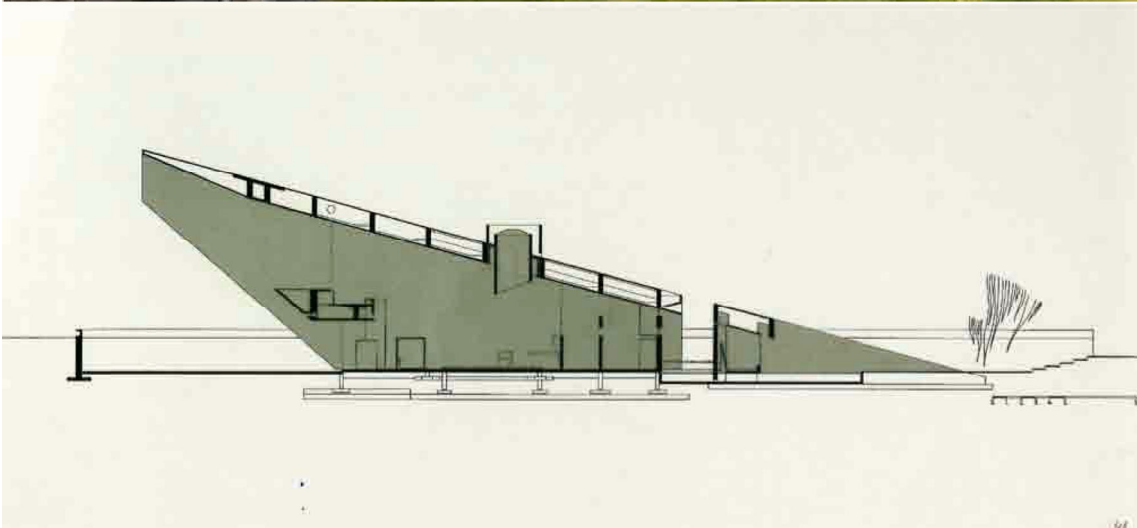

**O6.14 BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED
BEDEVAARTSOORD "O.L.V. VAN KERSELARE"
te OUDENAARDE - EDELARE**

O6.14	BEHEERSPLAN ONROEREND ERFGOED BEDEVAARTSOORD "O.L.V. VAN KERSELARE" te OUDENAARDE - EDELARE
--------------	--

ERFGOED : BEDEVAARTSOORD "O.L.V. VAN KERSELARE"

LIGGING : KERSELARE 94, 9700 OUDENAARDE - EDELARE
kadaster : OUDENAARDE, 6e afdeling, EDELARE, sectie A, nr. 162e

BESCHERMINGSBESLUIT :

Besluit : Besluit nummer 4648
Nummer(s) : 4.01/45035/300.1 / OO003381
Beschermd monument bij MB d.d. 20 november 2009

OPDRACHTGEVER :

KERKFABRIEK Onze Lieve Vrouw Geboorte te Pamele
contact : dhr. Jean Pierre OTTEVAERE, technisch raadgever
PAMELEKERKPLEIN 3, 9700 OUDENAARDE
telefoon : 0475 . 42 48 11 (technisch raadgever)
e-mail : jean.ottevaere@obc-ottevaere.be

opgemaakt door :

architectuurstudio de schacht & partner(s) bv ovv bvba
contact : ir. arch. Freddy DE SCHACHT
POEKESTRAAT 1, 8755 RUISELEDE
telefoon : 051 . 68 96 75
e mail : freddy.de.schacht@skynet.be
orde architecten provincie West – Vlaanderen

voor het landschappelijk erfgoed
in samenwerking met :

buro voor vrije ruimte tuin- en landschapsarchitecten BVTL
Christian Vermander – Thomas Van Mol & Partners
RAAS VAN GAVERESTRAAT 67b, 9000 GENT
telefoon : 09 . 225 56 65
e.mail : info@bvvr.be

BEHEERSPLAN d.d. 26 juni 2017

0. INHOUDSTAFEL

1.	IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed.....	5
1.1.	AANLEIDING EN DOEL VOOR DE OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN	5
1.2.	IDENTIFICATIE	5
1.3.	AFBAKENING	9
1.4.	EIGENDOMSSITUATIE.....	10
1.5.	ALGEMENE FOTO'S VAN HET GOED IN ZIJN CONTEXT	13
1.6.	JURIDISCHE TOESTAND	15
1.6.1.	PLANNENREGISTER	15
1.6.2.	VOORSCHRIFTEN	17
1.6.3.	NATUUR & BESCHERMING	19
1.7.	ONMIDDELLIJKE OMGEVING & LANDSCHAP	20
1.7.1.	GEOGRAFISCHE & LANDSCHAPPELIJKE SITUERING	20
1.7.2.	LANDSCHAPSATLAS	21
2.	HISTORISCHE NOTA	22
2.1.	HISTORISCHE KAARTENANALYSE	22
2.1.1.	ALGEMENE INLEIDING : HISTORISCHE EVOLUTIE STAD OUDENAARDE	22
2.1.2.	FIGURATIEVE KAART (1726 - 1775)	25
2.1.3.	FRICKX (1744)	26
2.1.4.	FERRARIS (1771-1778)	27
2.1.5.	ATLAS DER BUURTWEGEN (1841)	30
2.1.6.	VANDERMAELEN (1846 – 1854)	32
2.1.7.	POPP (1842 – 1879)	34
2.1.8.	TOPOGRAFISCHE KAART (1865 – 1930)	35
2.1.9.	TOPOGRAFISCHE KAART (1960) & ORIGINEEL OPMETING TERREIN (1961)	37
2.1.10.	KAART (1960) & VOORONTWERP 1 (1961)	40
2.1.11.	TOPOGRAFISCHE KAART (1960) & BOUWAANVRAAG (1963)	42
2.1.12.	LUCHTFOTO & BESTAANDE TOESTAND (2014)	44
2.2.	HISTORISCHE PLANNENANALYSE	46
2.3.	BEELDMATERIAAL	50
2.4.	BOUWHISTORISCHE ANALYSE	67
2.4.1.	EEN " MAETSERSGAT " IN DE MUUR VAN EEN PASTORIJ	67
2.4.2.	EERSTE KAPEL	68
2.4.3.	EERSTE BRAND. EEN NIEUWE KAPEL	72
2.4.4.	EEN GROTE NIEUWE KAPEL (1614)	73
2.4.5.	RESTAURATIE 1839 - 1887	76
2.4.6.	DE KAPEL BRANDT : 21 februari 1961.	78
2.4.7.	EEN NIEUWE MODERNE KAPEL	79
2.4.8.	8 oktober 2009 : VOLLEDIGE BEDEVAARTSITE BESCHERMD ALS MONUMENT	89
2.5.	SYSTEMATISCHE BOUWHISTORISCHE OPNAME	90
3.	BESCHRIJVING en INVENTARIS ERFGOEDELEMENTEN (huidige toestand)	91
3.1.	ALGEMENE BESCHRIJVING, TYPERING EN RUIMTELIJKE CONTEXT	91
3.1.1.	ALGEMENE SITUERING	91
3.1.2.	RUIMTELIJKE CONTEXT	92
3.1.3.	ALGEMENE BESCHRIJVING : KAPEL VAN KERSELARE	92
3.2.	BESCHRIJVING VAN HET BOUWKUNDIG ERFGOED.....	94
3.2.1.	OPMETINGSPLANNEN VAN BESTAANDE TOESTAND	94
3.2.2.	INVENTARIS HISTORISCH INTERIEUR	96
3.2.3.	DIAGNOSENOTA	99
3.3.	BESCHRIJVING VAN HET LANDSCHAPPELIJK ERFGOED	159
3.3.1.	BESCHRIJVING LANDSCHAP, INCL. KOPPELING AAN RUIME OMGEVING	160
3.3.2.	INVENTARISATIE VAN CULTUURHISTORISCHE GEGEVENS	168
3.3.3.	LANDSCHAPPELIJKE GEGEVENS BINNEN DE AFBAKENING	169
3.3.3.1	Reliëf en waterhuishouding	169
3.3.3.2	Bodemkenmerken	170
3.3.3.3	Biologische waarderingskaart	171
3.3.4.	INHOUD LANDSCHAPPELIJK ERFGOED AANWEZIG	172
3.3.4.1	Inventarisplan	172
3.3.4.2	Bosbestanden	173
3.3.4.3	(Markante) bomen	174
3.3.4.4	Sierbeplantingen en hagen	175
3.3.4.5	Grasland	176
3.3.4.6	Perceelsgrachten	176
3.4.	BESCHRIJVING VAN HET ARCHEOLOGISCH ERFGOED	177
3.4.1.	FYSIEKE BESCHRIJVING SITE	177
3.4.2.	INVENTARISATIE VAN KNELPUNTEN	178

4.	BESCHRIJVING VAN DE ERFGOEDWAARDEN	179
4.1.	ARTISTIEKE WAARDE VAN DE BEDEVAARLKAPEL	179
4.2.	HISTORISCHE WAARDE VAN DE BEDEVAARTSITE & omgeving	181
4.3.	SOCIAAL-CULTURELE WAARDE	182
4.4.	ZELDZAAMHEID	182
4.5.	GAAFHEID EN HERKENBAARHEID	183
4.6.	REPRESENTATIVITEIT	183
4.7.	ENSEMBLEWAARDE	183
4.8.	CONTEXTEVALUATIE	183
4.9.	CULTUURHISTORISCHE GOEDEREN	183
5.	ONDERBOUWDE VISIE OP TOEKOMSTIG BEHEER	188
5.1.	HOOFDDOELSTELLINGEN	188
5.1.1.	FASE 1 - lot 1 : RESTAURATIE BEDEVAART- & OFFERKAARSENKAPEL	189
5.1.2.	FASE 1 - lot 2 : INTERIEUR BEDEVAARTKAPEL (HOUT) (ontvankelijk d.d. 09.03.2015)	190
5.1.3.	FASE 1 - lot 3 : INTERIEUR OFFERKAARSENKAPEL (SMEEDIJZER) (ontvankelijk)	190
5.1.4.	FASE 2 - lot 1 : RESTAURATIE KEERMUREN	190
5.1.5.	FASE 2 - lot 2 : GROEN & BETONVERHARDINGEN (ontvankelijk d.d. 20.03.2015)	191
5.1.6.	FASE 2 - lot 3 : RESTAURATIE KLEINE OMMEGANG (ontvankelijk d.d. 09.03.2015)	192
5.1.7.	BEHEER EN BEHOUD VAN DE BEDEVAARTSITE EN DE KAPEL NA RESTAURATIE	192
5.1.8.	AANGEPAST "GROEN" BEHEER VAN DE BEDEVAARTSITE	192
5.1.9.	BEHOUD EN AANGEPAST BEHEER VAN DE MARKANTE BOMEN	192
5.2.	NEVENDOELSTELLINGEN	193
5.2.1.	BENADERING BEDEVAARTKAPEL VANAF HET VOORPLEIN STIMULEREN	193
5.2.2.	TOERISTISCHE ONTSLUITING EN HISTORISCHE OPWAARDERING BEDEVAARTSITE	194
5.2.3.	LANDSCHAPPELIJKE INTEGRATIE EN AANGEPAST BEHEER GROENPARKING	195
5.2.4.	AANTREKKINGSPOL voor SOCIO-CULTURELE & EDUCATIEVE ACTIVITEITEN	195
6.	OPSOMMING van de WERKZAAMHEDEN	197
6.1.	RESTAURATIEWERKZAAMHEDEN	197
6.1.1.	FASE 1 - lot 1 : RESTAURATIE BEDEVAART- & OFFERKAARSENKAPEL	198
6.1.2.	FASE 1 - lot 2 : INTERIEUR BEDEVAARTKAPEL (HOUT) (ontvankelijk d.d. 09.03.2015)	199
6.1.3.	FASE 1 - lot 3 : INTERIEUR OFFERKAARSENKAPEL (SMEEDIJZER) (ontvankelijk)	200
6.1.4.	FASE 2 - lot 1 : RESTAURATIE KEERMUREN	200
6.1.5.	FASE 2 - lot 2 : GROEN & BETONVERHARDINGEN (ontvankelijk d.d. 20.03.2015)	201
6.1.6.	FASE 2 - lot 3 : RESTAURATIE KLEINE OMMEGANG (ontvankelijk d.d. 09.03.2015)	204
6.1.7.	REALISATIE NEVENDOELSTELLINGEN (niet premiegerechtigd)	204
6.2.	ONDERHOUDSWERKZAAMHEDEN : BEHEER & BEHOUD NA RESTAURATIE	210
6.3.	OMGEVINGSWERKZAAMHEDEN	217
6.3.1.	AANGEPAST "GROEN" BEHEER VAN DE BEDEVAARTSITE	217
6.3.2.	BEHOUD EN AANGEPAST BEHEER VAN DE MARKANTE BOMEN	217
6.3.3.	REALISATIE NEVENDOELSTELLINGEN (niet premiegerechtigd)	218
7.	MANIER EN TIJDSTIP VAN OPVOLGING	222
8.	BIJLAGEN	224

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 5/224

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed

1.1. AANLEIDING EN DOEL VOOR DE OPMAAK VAN HET BEHEERSPLAN

Sedert 2009 is heel wat opzoekingswerk verricht en zijn diverse vooronderzoeken uitgevoerd. Vervolgens zijn verschillende restauratiedossiers ingediend bij Onroerend Erfgoed. Een overzicht :

RESTAURATIE BEDEVAARTOORD ONZE LIEVE VROUW VAN KERSELARE

FASE 1 : BEDEVAARTKAPEL

lot 1 :	BEDEVAART- & OFFERKAARSENKAPEL	(nog in opmaak)
lot 2 :	INTERIEUR BEDEVAARTKAPEL (HOUT)	ontvankelijk d.d. 09.03.2015
lot 3 :	INTERIEUR OFFERKAARSENKAPEL (SMEEDIJZER)	ontvankelijk d.d. 09.03.2015

FASE 2 : OMGEVING BEDEVAARTSITE

lot 1 :	RESTAURATIE KEERMUREN	(nog in opmaak)
lot 2 :	GROEN & BETONVERHARDINGEN	ontvankelijk d.d. 20.03.2015
lot 3 :	ROTSSCULPTUREN (KLEINE OMMEGANG)	ontvankelijk d.d. 20.03.2015

Tijdens de loop van de opmaak van het restauratiedossier kwam het nieuwe onroerenderfgoeddecreet (*) tot stand, dat heel wat meer voorwaarden inhield betreffende het beheer.

(*) wetgeving : BESLUIT VAN DE VLAAMSE REGERING VAN 16 mei 2014 BETREFFENDE DE UITVOERING VAN HET ONROERENDERFgoedDECREET VAN 12 juli 2013, BS 27 oktober 2014 (Onroerenderfgoed-besluit – van toepassing sedert 1 januari 2015)

Aangezien het goed, bedevaartsoord O.L.V. van Kerselare een beschermd monument is én bestemd is voor erediensten, is sedert 1 januari 2015 een goedgekeurd beheersplan nodig voor de aanvraag van een (verhoogde) erfgoedpremie.

1.2. IDENTIFICATIE

GROOTSCHALIG REFERENTIE BESTAND (GRB)

Administratief Perceel

Gemeente :	9700 OUDENAARDE - EDELARE
Adres :	KERZELARE 94
Afdeling :	OUDENAARDE 6 AFD/EDELARE/
Sectie :	A
Perceel :	162E
Capakey :	45506A0162/00E000

Gebouw

Huisnummer :	null
Type :	hoofdgebouw
Datum opname :	2011-09-19

ERFGOED

Beschermde Monumenten :	Bedevaartsoord en kapel van OLV van Kerselare
Besluit :	Besluit nummer 4648
Nummer(s) :	4.01/45035/300.1 / 00003381
Datum Definitief Besluit :	8-okt-2009
Datum Ontwerp van Lijst :	14-sep-2008
Datum Publicatie Staatsblad :	20-nov-2009
Datum Wijziging / Vernietiging / Opheffing :	-
Type :	Monument

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 6/224

afb. 1.1 © Geoportaal Onroerend Erfgoed
GRB - BASISKAART met aanduiding BESCHERMD MONUMENT d.d. 08 oktober 2009 (rood)

afb. 1.2 © Geoportaal Onroerend Erfgoed
LUCHTFOTO 2012 met aanduiding BESCHERMD MONUMENT d.d. 08 oktober 2009 (rood)

BESCHERMD MONUMENT

De volledige bedevaartsite is beschermd als monument : (kad. nr. 162^E)

- ∞ de huidige bedevaart- & offerkaarsenkapel
- ∞ de aanpalende verhardingen in beton
- ∞ de keermuren in natuursteen & baksteen
- ∞ de kleine ommegang & omgeving
- ∞ de site van de afgebrande kapel & plein onder de bomen.

Zijn niet mee opgenomen in de bescherming :

- ∞ de oude trambedding (Oudenaarde – Geraardsbergen) (kad. nr. 162^{O2})
- ∞ de "groene" parking (kad. nr. 162^F)

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 7/224

BESCHERMINGSBESLUIT

Ministerieel besluit houdende bescherming als monument van het bedevaartsoord en kapel van O.-L.-V. van Kerselare te Oudenaarde (Edelare) d.d. 8 oktober 2009

Art 1. Wordt beschermd, overeenkomstig de bepalingen van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, gewijzigd bij de decreten van 18.12.1992, 22.02.1995, 22.12.1995, 08.12.1998, 18.05.1999, 07.12.2001, 21.11.2003, 30.04.2004, 10.03.2006 en 27.03.2009 :

1° Wegens de artistieke, historische en sociaal-culturele waarde :
- als monument : 'bedevaartsoord' en kapel van O.-L.-Vrouw van Kerselare, zoals afgebakend op bijgevoegd plan, gelegen te Oudenaarde (Edelare), Kerselare Z.N; bekend ten kadaster: Oudenaarde, 6e afdeling, sectie A, perceel nummer 162E.

Art. 2. Het algemeen belang dat de bescherming verantwoordt, wordt door het gezamenlijk voorkomen en de onderlinge samenhang van de volgende intrinsieke waarden gemotiveerd :

1. **ARTISTIEKE WAARDE VAN DE BEDEVAARTKAPEL :**

Ligt in de originaliteit van het modernistische ontwerp van 1961-1963; de kapel behoort tot de absolute hoogtepunten van de naoorlogse religieuze architectuur in Vlaanderen, uitzonderlijk in de kerkenbouw door de opmerkelijke hedendaagse en totaal nieuwe esthetische vormgeving en door het materiaalgebruik van gewapend ruw beton en glas; de kapel vormt het topwerk van de vernieuwende architect Juliaan Lampens die een vooruitstrevend architecturaal concept ontwierp met een hoge esthetische ruimtebeleving en interieurafwerking.

De artistieke waarde van het miraculeus beeldje van O.-L.-Vrouw van Kerselare als een gepolychromeerd laatgotisch beeldje uit de eerste helft van 15de eeuw van de Mechelse St.- Lucasgilde, gevat in een zilveren schijn in de vorm van een Mariabeeld van de Oudenaardse zilversmid Van den Hende van 1763.

2. **HISTORISCHE WAARDE VAN DE BEDEVAARTSITE :**

Het thans nog steeds druk bezocht bedevaartsoord heeft een grote historische waarde als mariaal bedevaartsite opgericht in de 15de eeuw. De grote volkstoeloop naar de kapel en het Mariabeeldje is te danken aan de talrijke mirakels die werden genoteerd vanaf de 15de eeuw. De 16de-eeuwse kapel, gebouwd door de heren van Pamele, werd na de brand van 1961 vervangen door een nieuwe kapel naar ontwerp van architect Lampens.

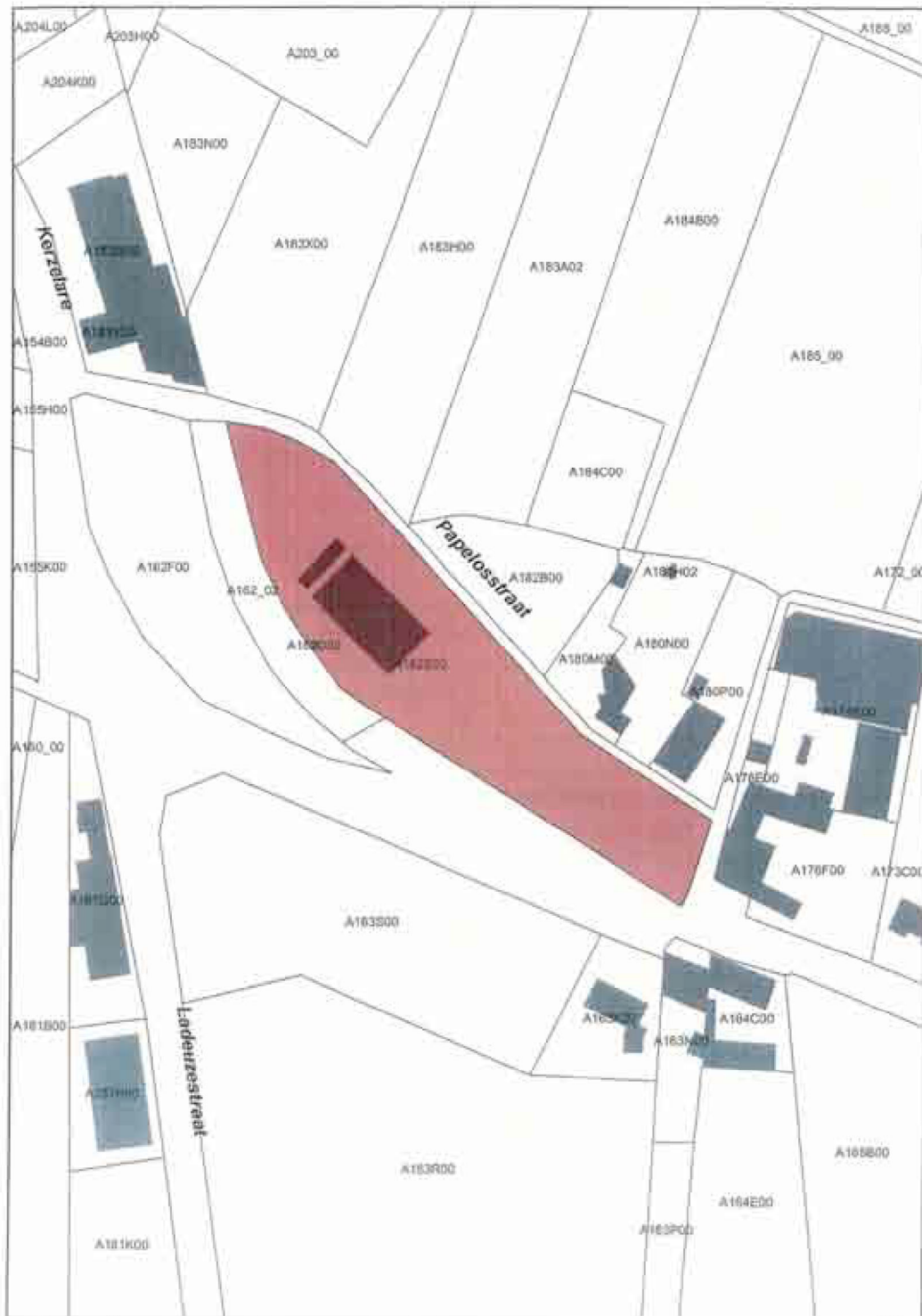
De historische waarde, i.c. de architectuurhistorische waarde van de bedevaartkapel :

De betonnen kapel van O.-L.-Vrouw van Kerselare, gebouwd nadat de oude kapel in 1961 was afgebrand, is een topwerk van één der belangrijkste naoorlogse architecten in Vlaanderen, die faam verwierf met zijn minimalistische authentieke betonarchitectuur. De opmerkelijke kerk-vorm met een bijzondere uitstraling en monumentaal effect neemt in de naoorlogse architectuurgeschiedenis in Vlaanderen een prominente plaats in. De kapel getuigt van een radicale vernieuwing in de hedendaagse architectuurgeschiedenis in Vlaanderen en in de typologische ontwikkeling van de kerkenbouw, zowel wat betreft de consequent doordachte planopbouw, als de vormtaal, het materiaalgebruik en de constructiemethode. De zeer sereen ingerichte gebedsruimte beantwoordt volledig aan de liturgische vernieuwingen die plaats vonden in die tijd. Het uiterst functionele opzet en het aanwenden van de esthetische eigenschappen van het ruwe zichtbeton, maakt de kapel tot een uitzonderlijk en treffend voorbeeld van een kerkgebouw in "brutalisme".

3. **SOCIAAL-CULTURELE WAARDE :**

Het befaamde bedevaartsoord is een getuige van een eeuwenlange en nog sterk levende Mariadevotie in de streek, opklimmend tot de 15de eeuw; de huidige kapel ingeplant op een landelijke locatie, sluit aan bij een oude traditie maar geeft door zijn moderne vormtaal en bijzondere uitstraling uiting aan de moderne geloofsbelijdenis en liturgische vernieuwingen. Vanaf werd een 1953 een autowijding georganiseerd die uitgroeide tot de grootste van het land.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 8/224

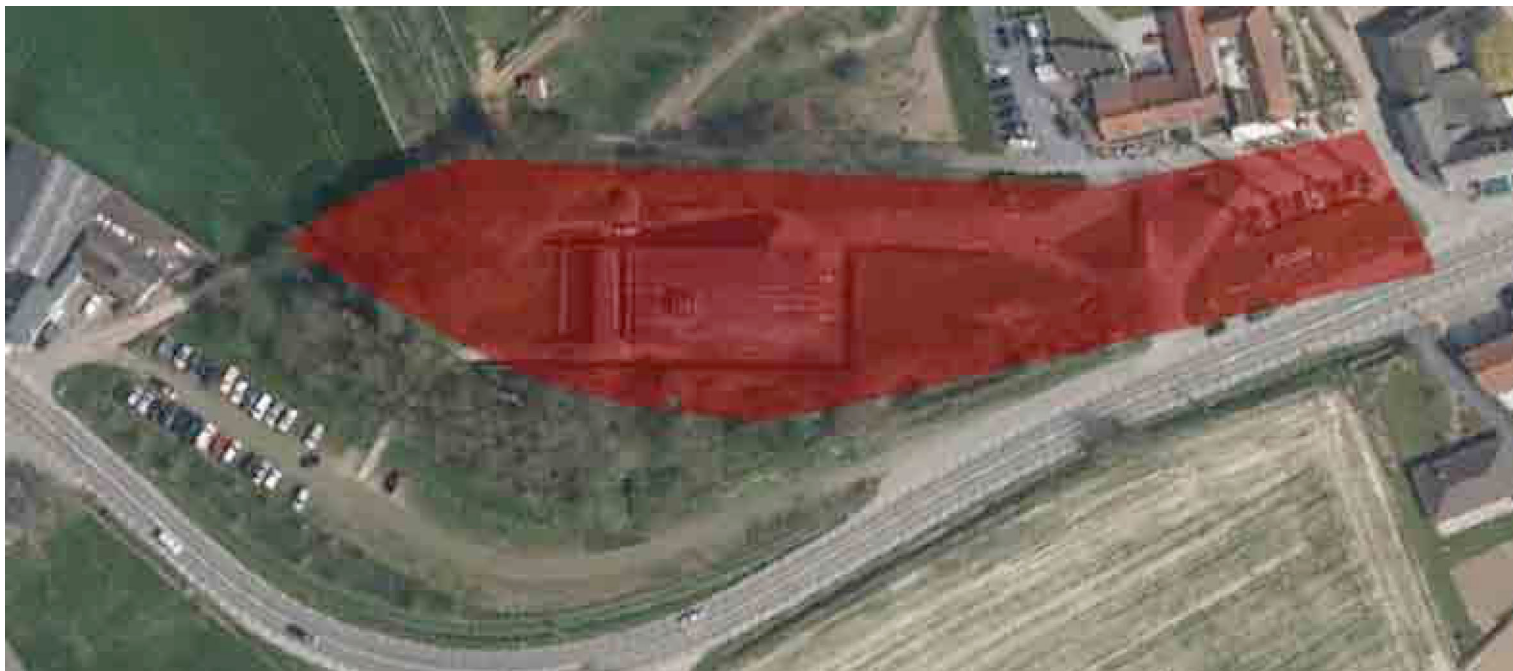

afb. 1.3 © Beschermingsbesluit Onroerend Erfgoed
AFBAKENING BESCHERMD MONUMENT d.d. 08 oktober 2009 (rood)
De afbakening van het te beschermen monument bevat het volledig kadastrale perceel met de oude kapelsite met twee rijen lindebomen en de site van de moderne kapel van architect Lampens met inbegrip van de “kleine ommegang” in cementrustiek.

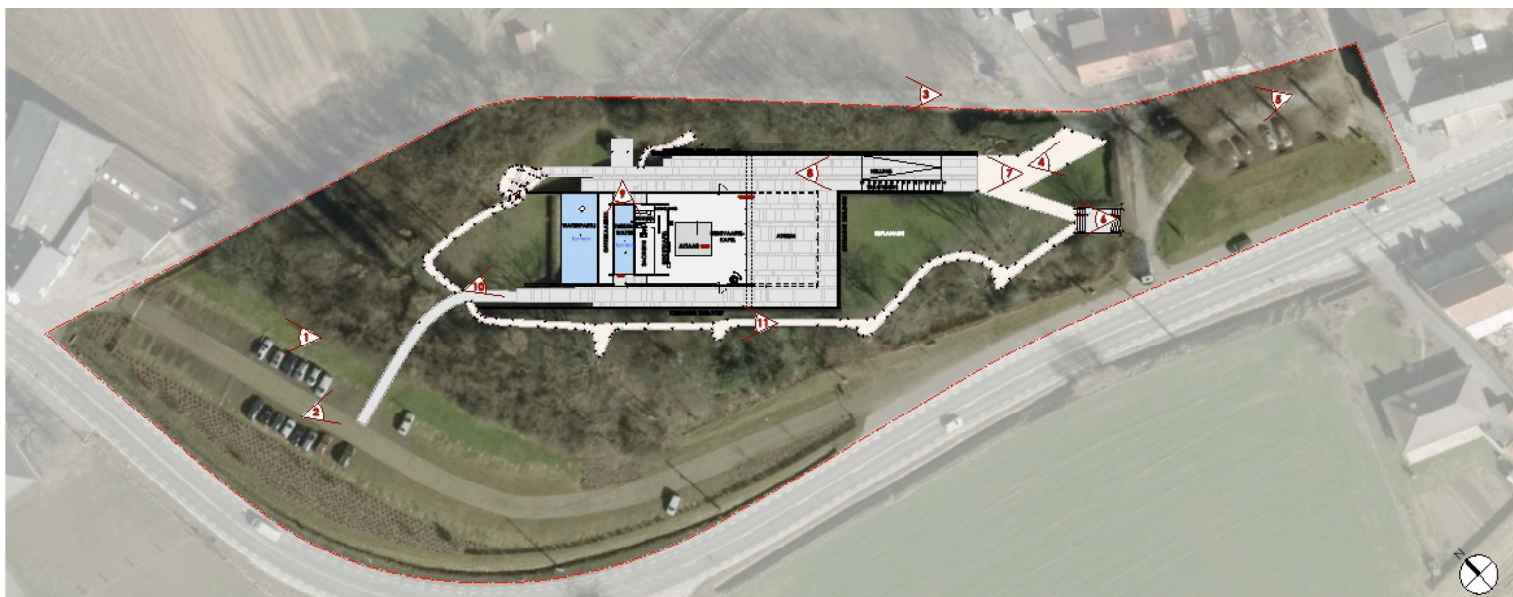
Inventaris van het Bouwkundig Erfgoed zie bijlage 6
Bedevaartsoord en kapel Onze-Lieve-Vrouw van Kerselare (ID: 27415)

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 9/224

1.3. AFBAKENING

afb. 1.4 © Geoportaal Onroerend Erfgoed
LUCHTFOTO 2015 met aanduiding BESCHERMD MONUMENT d.d. 08 oktober 2009 (rood)

afb. 1.5 © architectuurstudio de schacht & partner(s) bv ovv bvba i.s.m. buro voor vrije ruimte
LUCHTFOTO 2014 met AFBAKENING BEHEERSPLAN BEDEVAARTSOORD O.L.V. VAN KERSELARE

De afbakening of perimeter van het beheersplan is ruimer dan de beschermde site en stemt overeen met de eigendom van de kerkfabriek O.L.V. Geboorte te Pamele :

- ∞ beschermd monument : (kad. nr. 162^E)
 - de huidige bedevaart- & offerkaarsenkapel
 - de aanpalende verhardingen in beton
 - de keermuren in natuursteen & baksteen
 - de kleine ommegang & omgeving
 - de site van de afgebrande kapel & plein onder de bomen.
- ∞ de oude trambedding (Oudenaarde – Geraardsbergen) (kad. nr. 162^{O2})
- ∞ de "groene" parking (kad. nr. 162^F)

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 10/224

1.4. EIGENDOMSSITUATIE

Lucie VANDERMEERSCH
& Roseline MICHELS
GEASSOCIEERDE NOTARISSEN

8 december 2014

Kathy DE RUYCK
Nathalie DE VRIEZE
Juristen

Liesbeth POTTIE
Boekhouding

EIGENDOMSATTEST

Ondergetekende, geassocieerd notaris Lucie Vandermeersch te Oudenaarde verklaart dat de Kerkfabriek Onze Lieve Vrouw Geboorte te Oudenaarde, met zetel te 9700 Oudenaarde, Pamelekerkplein, 4 eigenaar is van

Stad Oudenaarde (voorheen Edelare)

1. Een eigendom bestaande uit kapel en grond te Kerzelare +94, kadastraal bekend sectie A nrs 162^E groot 74 a 35 ca en nr 162D groot 5 ca,
En dit sedert onheuglijke tijden.

2. Een strook grond (gekend als bos) gelegen Kerzelare, kadastraal bekend sectie A nr 162/02, groot 15 a 96 ca

Ingevolge aankoop jegens het Domein van het Vlaamse Gewest bij akte verleden voor de commissaris van het tweede aankoopcomité te Gent op 30 november 2006.

3. Een perceel weide (thans parking) gelegen Kerzelare, kadastraal bekend sectie A nr 162F groot 39 a 40 ca

Ingevolge aankoop jegens de familie Vandermeersch bij akte verleden voor notaris Leen Coppejans te Oudenaarde op 8 december 2005.

Oudenaarde, 8 december 2014.

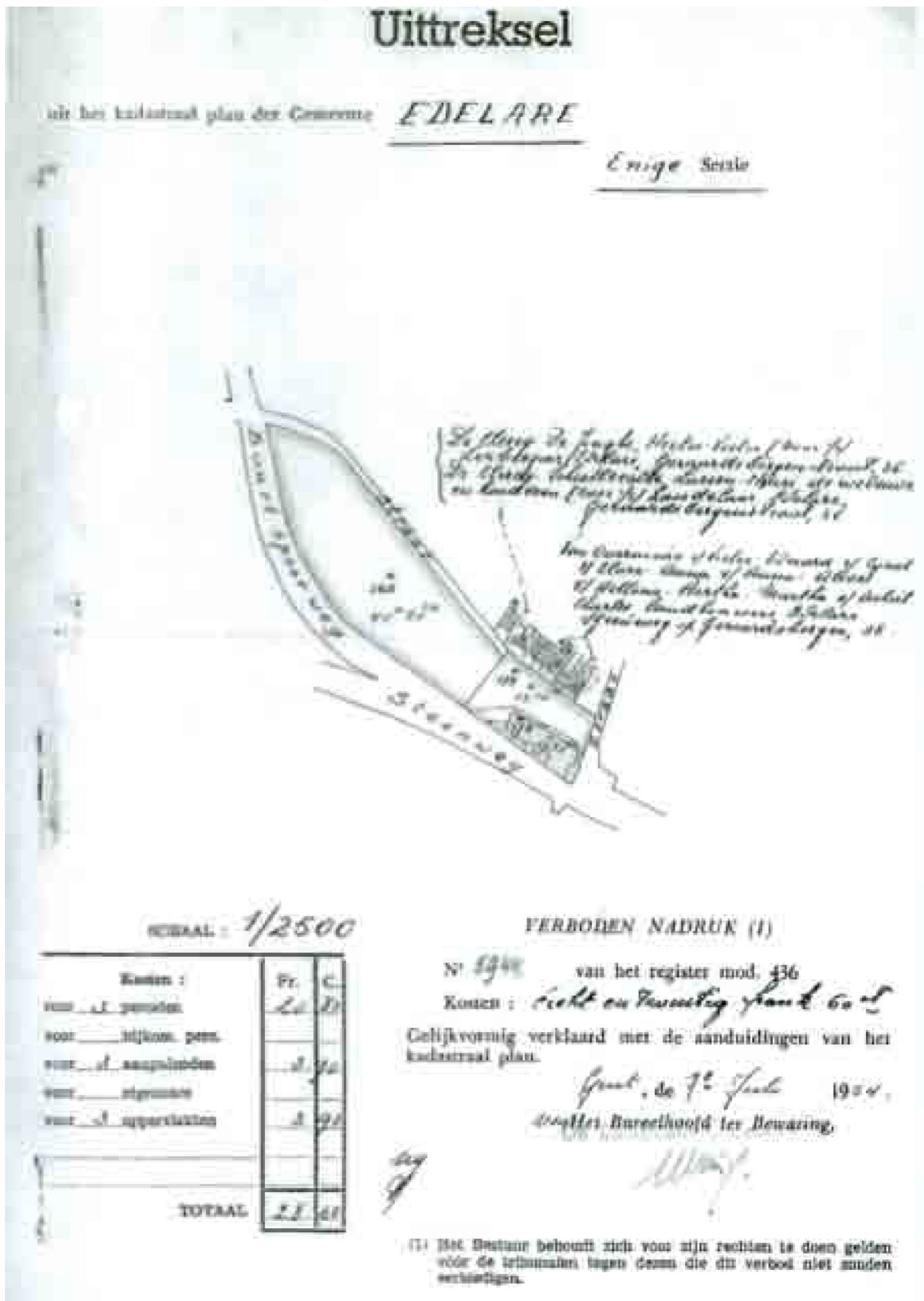

Burgschelde 13, 9700 Oudenaarde | Tel: 055/31.19.09 | Fax: 055/31.00.50
e-mail: lucie.vandermeersch@belnot.be - roseline.michels@belnot.be
BV BVBA | BTW BE 0562.762.821 RPR Oudenaarde
DERDENREKENING: ING: BE06 6304 2796 0322 - KBC BE71 7360 1184 4269

afb. 1.6
bron

kerkfabriek Onze Lieve Vrouw Geboorte te Pamele
EIGENDOMSATTEST KERZELARE

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 11/224

afb. 1.7
 bron

kerkfabriek Onze Lieve Vrouw Geboorte te Pamele
KADASTRAAL UITTREKSEL d.d. 7 juli 1954

De beschermde site strekt zich uit tot aan de Papelesstraat, die langs de manege en langs de horeca verloopt, normaliter niet tussen maar achter de bomen. De terrassen van de horeca staan mogelijks op openbaar domein. De oprit op de eigendom van de kerkfabriek is door de jaren heen ontstaan, maar is geen openbare weg.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 12/224

Opzoeking Kadaster

09/12/2014

Dossier NDV/kerkfabiék onze
 Maatschappelijke benaming DOMEIN VAN DE KERKFABRIEK VAN DE PAROCHIE ONZE-LIEVE-VROUW TE OUDENAARDE
 Ondernemingsnummer 0211286487

Detail van het geselecteerde artikel

Kadastrale afdeling 45506 OUDENAARDE 6 AFD/EDELARE/
 Artikelnummer 01466

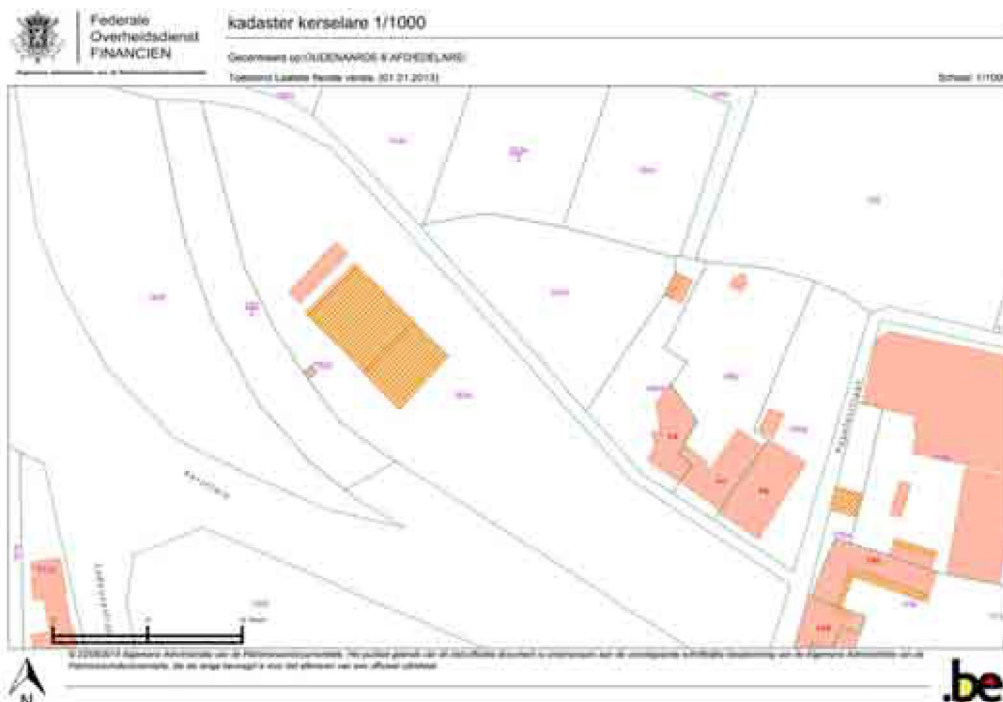
Identificatie en eventuele rechten van de eigenaar(s)

Naam	Adres	Rechten
VEENIGING/BEDEVAARTSOORD ONZE-LIEVE-VROUW VAN KERSELARE	EDELAREBERG, -- 9700 OUDENAARDE	-ERFP-
DOMEIN VAN DE KERKFABRIEK VAN DE PAROCHIE ONZE-LIEVE-VROUW TE OUDENAARDE	PAMELEKERKPLEIN, -- 9700 OUDENAARDE	-VERP-

Betrokken goederen

Ligging	Toestand op	Pol/Wa	Sectie	Nummer van het Perceel	Aard	Opp. in ca	Klassering en Inkomen per ha of jaar van beëindiging van de opbouw	Code	Bedrag
KERZELARE	09/12/2014	---	A	0162F	WEILAND	3940	---	1F	27
KERZELARE	09/12/2014	---	A	0162/02	BOS	1596	---	1F	1
KERZELARE +94	01/01/2014	---	A	0162E	KAPEL	7435	1966	2H	4278

Totale opp 12971

afb. 1.8
 bron kerkfabriek Onze Lieve Vrouw Geboorte te Pamele
KADASTRAAL UITTREKSEL d.d. 9 december 2014

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 13/224

1.5. ALGEMENE FOTO'S VAN HET GOED IN ZIJN CONTEXT

afb. 1.9
bron

© architectuurstudio de schacht & partner(s) bv ovv bvba i.s.m. buro voor vrije ruimte
OVERZICHTSPLAN BESTAANDE TOESTAND BEDEVAARTSITE met foto's

Het pleintje met de linden heeft op heden een openbaar karakter, maar is privaat eigendom van de Kerkfabriek. In het GRUP EDELARE – KERSELARE KAPEL, goedgekeurd d.d. 23 augustus 2007, zijn de parking onder de linden, de zone voor de cafés, de rijzone naar de gewestweg en de parkeerzone voor de Lijnbus (allen eigendom van de Kerkfabriek) ten onrechte ingekleurd als openbaar domein.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 14/224

EXTERIEUR BEDEVAARTKAPEL ONZE - LIEVE - VROUW VAN KERSELARE anno 2006

bron © architectuurstudio de schacht & partner(s) bv ovv bvba i.s.m. buro voor vrije ruimte

boven afb. 1.10

ONTHAAL OP DE BEDEVAARTSITE : ZUID OOST GEVEL BEDEVAARTKAPEL

midden

links

afb. 1.11

HELLING & TRAPPARTIJ NAAR HET ATRIUM VOOR DE BEDEVAARTKAPEL

rechts

afb. 1.12

NOORD WEST GEVEL OFFERKAARSENKAPEL & FONTEIN IN WATERPARTIJ

onder

afb. 1.13 en afb. 1.14

TOESTAND 2016, met stutten onder de dakplaat

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 15/224

1.6. JURIDISCHE TOESTAND

Op kadastraal perceel 0162e, gelegen te OUDENAARDE 6 AFD/EDELARE/, sectie A zijn volgende plannen of voorschriften van toepassing :
bron www.oudenaarde.be : Geoloket Bouwvoorschriften

1.6.1. PLANNENREGISTER

Gewestelijke RUP

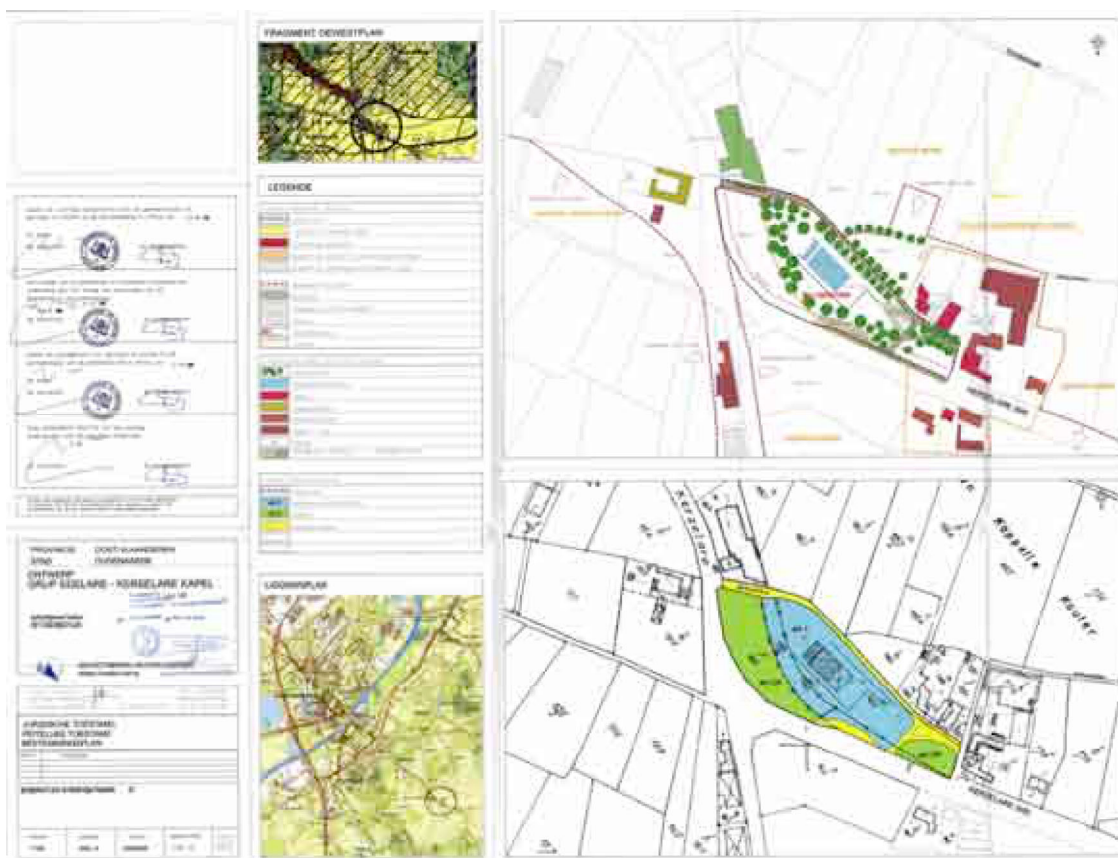
Geen gegevens gevonden.

Provinciale RUP

Geen gegevens gevonden.

Gemeentelijke RUP

Edelare - Kerselare Kapel (23/08/2007)

afb. 1.15

bron www.oudenaarde.be : Geoloket Bouwvoorschriften

GRUP EDELARE – KERSELARE KAPEL, goedgekeurd d.d. 23 augustus 2007

Het bedevaartsoord met de kapel van O.-L.-Vrouw van Kerselare is gelegen in het goedgekeurd gemeentelijk uitvoeringsplan Edelare-Kerselare kapel van 23.08.2007. Dit plan beoogt de aanleg van een groene parking vlakbij de kapel O.L.V. van Kerselare.

BPA

Geen gegevens gevonden.

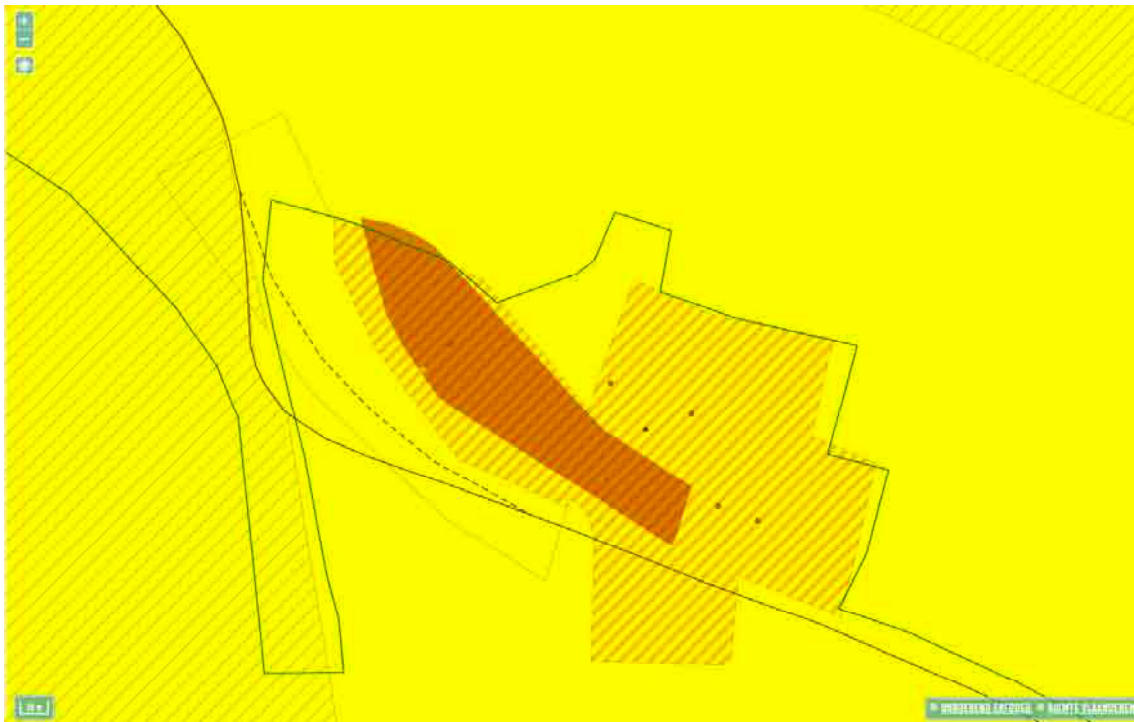
Recht van Voorkoop

Geen gegevens gevonden.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 16/224

GEWESTPLAN

MB Gewestplanwijziging 11. OUDENAARDE
Datum goedkeuring 29/10/1999
Hoofdbestemming : zone met cultuurhistorische waarde
(rondom het bedevaartsoord agrarisch gebied)

afb. 1.16
bron Geoportaal Onroerend Erfgoed
GEWESTPLAN met aanduiding BESCHERMD MONUMENT d.d. 08 oktober 2009 (rood)

Bouwverordening

Algemene bouwverordening inzake wegen voor voetgangersverkeer (29/04/1997)

Verkavelingsverordening

Openbare werken, verordening op de aanleg door particulieren (6/11/1967)

Verkavelingsakkoorden

Geen gegevens gevonden.

Stedenbouwkundige verordening

- Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake hemelwaterputten, infiltratie-voorzieningen, buffervoorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater (1/10/2004) & (5/07/2013)
- Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake openluchtrecreatieve verblijven en de inrichting van gebieden voor dergelijke verblijven (8/07/2005)
- Aanpassing van de regelgeving inzake ruimtelijke ordening en onroerend erfgoed als gevolg van het bestuurlijk beleid (23/06/2006)
- Gewestelijke stedenbouwkundige verordening inzake toegankelijkheid (5/06/2009) én wijzigingen (4/12/2009) & (18/02/2011) & (10/06/2011)
- Reglement op de uitbating van verbruiksterrassen op het openbaar domein (27/05/1991)
- Aanpassing verordening inzake hemelwaterputten, infiltratie-voorzieningen, buffer-voorzieningen en gescheiden lozing van afvalwater en hemelwater (10/09/2010)
- Provinciale verordening weekendverblijven (4/07/2012)

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 17/224

Gemeentelijke Rooilijnplannen

Geen gegevens gevonden.

Andere Rooilijnplannen

Geen gegevens gevonden.

Onteigeningsplan

Geen gegevens gevonden.

Woningbouw- en vernieuwingsgebieden

Geen gegevens gevonden.

Verkaveling

Geen gegevens gevonden.

Landinrichting

Geen gegevens gevonden.

Ruilverkaveling

Geen gegevens gevonden.

1.6.2. VOORSCHRIFTEN

Gewestplan

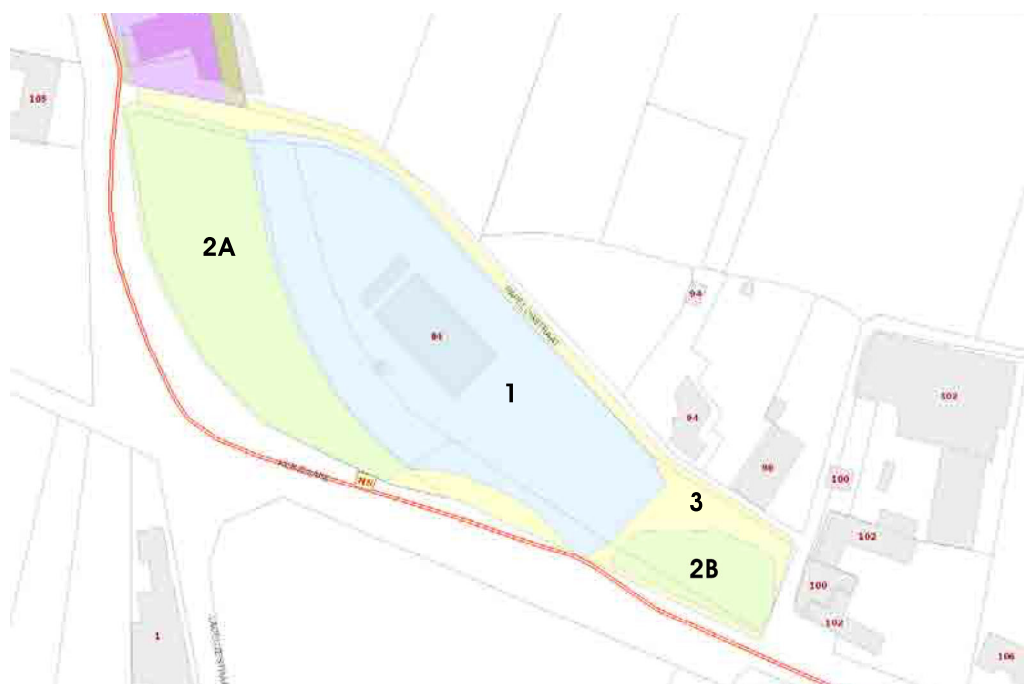
zone met cultuurhistorische waarde

Provinciale RUPs

Geen gegevens gevonden.

Gemeentelijke RUPs

Plan : Gewestplan MB Gewestplanwijziging Oudenaarde

afb. 1.17

bron www.oudenaarde.be : Geoloket Bouwvoorschriften

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 18/224

Niet verordenend – Toelichting Ruimtelijke opties		Verordenend
ARTIKEL 1		GEMEENSCHAPSVOORZIENINGEN
Bestemming		Alle gemeenschapsvoorzieningen in functie van het bestaande bedevaartsoord. In deze zone kunnen slechts werken en handelingen toegelaten worden die verenigbaar zijn met de cultuurhistorische identiteit van het gebied en de aanwezige waardevolle gebouwen.
Bebouwingsvoorschriften		Het oprichten van bijkomende nieuwe gebouwen is niet toegelaten. De bestaande morfologie moet behouden blijven.
Inrichtingsvoorschriften	Het advies van Monumenten & Landschappen is wenselijk. De voormalige trambaan dient als relict behouden te blijven. Bijkomende reliëfwijzigingen zijn daarom niet op hun plaats. Enkel bestaande verhardingen op voormalige trambaan mogen behouden blijven.	Inrichting van de niet bebouwde ruimten De huidige groenaanplant/parkaanleg dient volledig behouden te blijven en mag aangevuld worden met bijkomende groenaanplant van streekeigen plant- en boomsoorten. Werken in functie van onderhoud en beheer van het bestaande groen worden toegelaten. Groendoorbrekingen voor wandelpaden eveneens toegelaten. Voormalige trambaan : - Dient als relict behouden te blijven; - Bijkomende reliëfwijzigingen worden op deze baan niet toegelaten; - Het bestaande groenbestand mag niet uitgedund worden en dient verder bijgeplant te worden met zwarte es; - Beheer als hakhout dient bestendig; - Gedeelte van oude trambaan dat heden verhard is, mag behouden blijven.
ARTIKEL 2 A+B		(GROEN)PARKING
Bestemming	De doelstelling "aanleggen van parking" is mogelijk maar enkel op de bestaande weide. De parkaanleg en het groen op oude trambaan dient behouden te worden.	Deze zone is bestemd als gebouwen-vrij groengebied, waarbinnen geparkeerd kan worden of waar kortstondige weerkerende activiteiten kunnen plaatsgrijpen. Deze zone kan ingericht worden als parkeerzone met een groen karakter. In de totale zoning worden geen bebouwing of andere constructies toegelaten. De zone voor parkeerplaatsen (zone A) dient beperkt te worden tot de huidige weide. In geen geval kunnen het tracé van de voormalige trambaan en de huidige parkaanleg worden opgeofferd voor parking.
Inrichtingsvoorschriften	De A-zone bevat de huidige weide ten Z van de gewezen trambaan. Enkel bestaande verharde delen van de trambaan mogen gebruikt worden. Samenstelling hoog- & laagstammige aanplanting - Struikplantsoen (1,25m x 1,25m) uit ¼ hazelaar, ¼ haagbeuk, ¼ es, 10% rode kornoelje, 10% Gelderse roos en 5% lijsterbes; - Hoogstammen om de 15m (2 beuken, 2 zomereiken en 2 essen)	Plaatsing : De bouwlijn ligt op minimum 11.00 m uit de as van de N8 Kerzelare. Inrichting, verharding en beplantingen De ontworpen werkzaamheden worden zo uitgevoerd dat ze de afwatering van de aanpalende weg nooit hinderen. De inrichting dient zo verkeersveilig mogelijk te gebeuren. Er mogen geen bijkomende ontsluitingen naar de N8 voorzien worden. A-gebied : groenparking - Het talud langs de gewestweg dient beplant te worden met een gemengd hoog- en laagstammige aanplanting; - De zone mag enkel aangelegd worden dmv niet-verharde waterdoorlatende materialen, (zoals dmv grasdallen, grind, sintels, ...); - Per 10 parkeerplaatsen dient minimum één hoogstam te worden voorzien; - Reliëfwijzigingen worden toegelaten enkel in functie van de toegankelijkheid.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 19/224

Inrichtings-
voorschriften

B-gebied : onder de linden bij de horeca

- Permanent parkeren wordt niet toegelaten. Dit kan gerealiseerd worden door aan de in- en afrit van de zone paaltjes te voorzien die verwijderd kunnen worden bij speciale aangelegenheden (o.a. meikermis).
- Zone met de waterdoorlatende materialen dient in stand gehouden te worden.
- Mag niet verhard worden; enkel waterdoorlatende materialen mogen gebruikt worden.

ARTIKEL 3

OPENBAAR DOMEIN

Bestemming

De hoofdfunctie blijft verkeer en ontsluiting met de daarbij horende vrije ruimten en uitrustingen binnen de leefbaarheid en de verblijfskwaliteit van de bebouwde omgeving. Dit zal resulteren in het bewerkstelligen van een gemengde verkeersafwikkeling en de aanwezigheid van groenvoorzieningen.

Inrichtings-
voorschriften

Inrichting, verharding en beplantingen

- Het bestaande pomphuisje dient in zijn huidige toestand bewaard te blijven. Enkel instandhoudings-, onderhoudswerken en herbouw van het gebouw worden toegelaten.
- De niet-verharde delen van de weg dienen aangelegd te worden als grasbermen met maximaal behoud van de hoogstammen en, indien aanwezig, de grachtenstructuur.
- Het behoud van de bestaande bomen dient verzekerd te blijven.
- Bijzondere voorzieningen zoals verkeerssignalisatie en straatmeubilair zijn toegelaten.

Recht van Voorkoop

Geen gegevens gevonden.

BPA's

Geen gegevens gevonden.

1.6.3. NATUUR & BESCHERMING

Beschermde Monumenten

Bedevaartsoord en kapel van O.-L.-Vrouw van Kerselare (8/10/2009)
Gelegen binnen een afstand van 50 meter rondom een beschermd monument.

Lijst Bouwkundig Erfgoed

Kapel Onze-Lieve-Vrouw van Kerselare (Kerselare ZN)

Ankerplaatsen

Vallei van de Maarkebeek stroomafwaarts Maarke (A40064)

Beschermde Landschappen & Beschermde Stads- en Dorpsgezichten

Habitatrichtlijngebieden VEN/IVON

Natuurreservaten & Recht van voorkoop Natuurreservaten

Waterwingebieden en beschermingszones

Geen gegevens gevonden.

1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 20/224

1.7. ONMIDDELIJKE OMGEVING & LANDSCHAP

1.7.1. GEOGRAFISCHE & LANDSCHAPPELIJKE SITUERING

afb. 1.18

bron www.ngi.be/topomapviewer

TOPOGRAFISCHE KAART : GEOGRAFISCHE & LANDSCHAPPELIJKE SITUERING

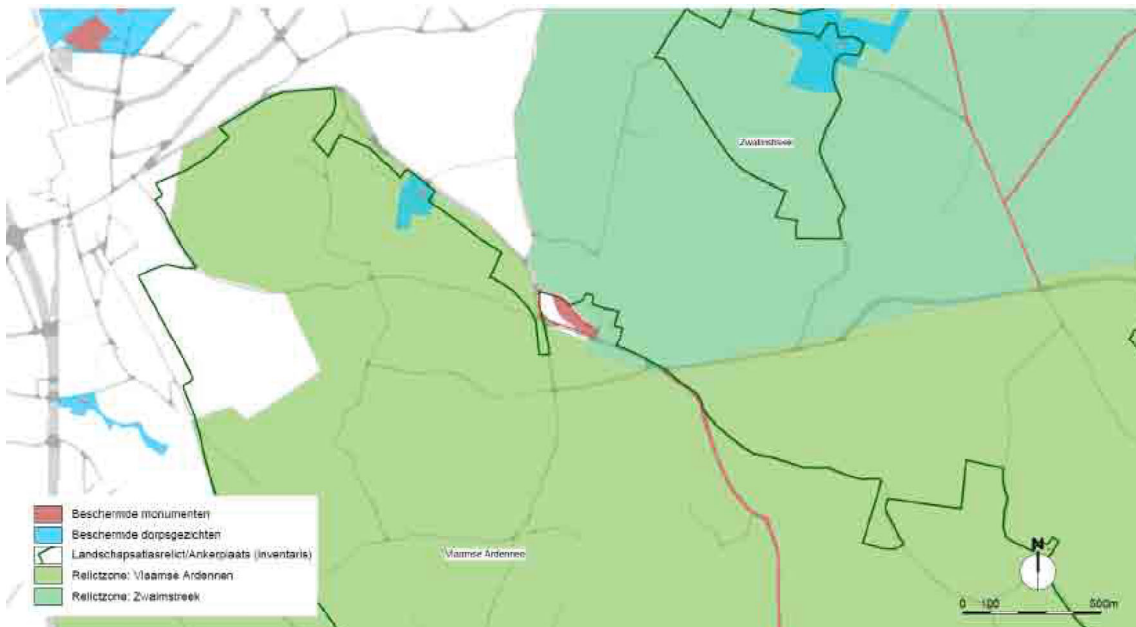
1. IDENTIFICATIE en AFBAKENING van het onroerend erfgoed : blz. 21/224

1.7.2. LANDSCHAPSATLAS

De omgeving van de kapel is aangeduid als beschermd monument. Deze bescherming omvat slechts een deel van het projectgebied.

Rondom Kerselare zijn enkele gehuchten beschermd als dorpsgezicht. Kerselare ligt op de scheiding tussen twee relictzones. In het noorden de Zwalmstreek (R40059) en in het zuiden de Vlaamse Ardennen (R40057).

Het projectgebied ligt buiten vastgelegde landschapsatlasrelict (ankerplaatsen), maar wel binnen een van de oorspronkelijk geïnventariseerde ankerplaatsen (wetenschappelijke inventaris) (volgens de wetgeving voor 01/01/2015), namelijk de Vallei van de Maarkebeek stroomafwaarts Maarke. Dit gebied situeert zich rond de vallei van de Maarkebeek, op het grondgebied van de dorpen Etikhove, Edelare, Leupegem en Maarke - Kerkem. In het zuiden van de ankerplaats meandert de Maarkebeek. De beek is dikwijls vergezeld van beekbegeleidende vegetatie. Ten noorden daarvan ligt een steile helling met taluds, die grotendeels onder grasland ligt. Op de top van de heuvel ligt de kouter, een open landbouwgebied. Holle wegen komen op de helling en heuveltop voor.

afb. 1.19

bron geo.onroenderfgoed.be
UITTREKSEL LANDSCHAPSATLAS

2. HISTORISCHE NOTA

2.1. HISTORISCHE KAARTENANALYSE

Deze analyse beschrijft beknopt de geschiedenis van de site aan de hand van enkele oude kaarten. (bron : *Onroerend erfgoed* - <https://inventaris.onroerenderfgoed.be/dibe/relict/27415>)
Deze kaarten werden geanalyseerd door middel van een geabstraheerde weergave. Puntsgewijs worden de belangrijkste elementen beschreven.
De oudste beschikbare duidelijke kaart dateert van eind 18de eeuw (Ferraris).

Deze nota start met een algemene inleiding in functie van de historische situering van het projectgebied. De geschiedenis van de kapel wordt uitgebreider besproken in 2.4.

2.1.1. ALGEMENE INLEIDING : HISTORISCHE EVOLUTIE STAD OUDENAARDE

De huidige ruimtelijke structuur van Oudenaarde is niet los te koppelen van de historische groei van deze stad. Daarom geven we eerst een beknopte weergave van de ontstaansgeschiedenis van Oudenaarde alvorens de bestaande structuur te beschrijven.

Reeds in de vroege middeleeuwen bestond het landschap van Oudenaarde uit een brede alluviale vlakte met ongeperceleerde (hooi)weiden omheen de Schelde. Elk dorp bezat uitgestrekte kouters, vooral in het interfluvium en op het leemplateau van Mater. Ook de huidige bossen op de Koppenberg, Edelareberg en Bos t' Ename waren reeds duidelijk aanwezig als compacte gehelen. Het wegennet in de Middeleeuwen werd vooral gekenmerkt door een dubbele verkeersas aan beide oevers, evenwijdig met de Schelde en op de grens met de alluviale vlakte.

Geen enkele geloofwaardige bron vermeldt de naam Oudenaarde voor de 11de eeuw. De stad dankt haar ontstaan aan politieke verwickelingen in verband met de expansie van het graafschap Vlaanderen naar het Oosten.

In de **10de eeuw** ontstond een zeer gespannen verhouding tussen Frankrijk (waarbij Vlaanderen hoorde) en het Duitse Rijk, dat tot aan de oostelijke oever van de Schelde reikte. De Schelde vormde toen de grens tussen beide rijken. Om zijn deelstaten tegen Franse aanvallen te verdedigen liet de Duitse Keizer Otto II rond 974 drie bestendige grensversterkingen langs de Schelde oprichten : Antwerpen in het Noorden, Valenciën in het Zuiden en Ename in het midden die als voornaamste bolwerken van de grensverdediging van Lotharingen dienden. Ename werd waarschijnlijk gekozen omdat twee belangrijke wegen er kruisten nl. Maastricht-Cassel en Gent-Doornik. Rond dit castrum ontwikkelde zich spoedig een portus (handelsnederzetting). In 1034 staken de Vlaamse troepen onder graaf Boudewijn IV de Schelde over en verwoestten er de burcht. In 1063 liet Boudewijn V er een abdij stichten.

De ontstaansgeschiedenis van Oudenaarde zelf is in feite maar begonnen na de ondergang van de kortstondige Ottoonse opponent te Ename en met het ontstaan van de handelsnederzetting "Turrus Aldenardensis" rond een grafelijke burcht tegen Ename.

De eerste stadsversterkingen dateren van de **12de eeuw**. In die periode werden de Beverepoort, de Einepoort en de Meerspoort aangelegd. In diezelfde eeuw werd eveneens de Boudewijntoren opgetrokken.

Oudenaarde en ook Pamele werden omwijd en versterkt tussen 1250 en 1275. In de loop van de **13de en 14de eeuw** werden verschillende grachten gegraven tussen de bochten van de Schelde in de stad: de Burgschelde, de Grachtschelde (aan de Krekelpuut), de Speykom en de Walgracht. Oudenaarde trok heel wat handelsactiviteiten naar zich toe door de aanwezigheid van de Schelde in de stad. De Schelde betekende tevens een bron van inkomsten voor de stad. De schepen moesten een soort van belastingen betalen om doorheen Oudenaarde te mogen varen.

In de 13de eeuw werden ook verschillende kloosters opgetrokken in Oudenaarde. De 14de eeuw werd gekenmerkt door de oorlogen tussen Gent en Oudenaarde. Merkwaardig genoeg kende Oudenaarde toen ondanks de oorlogen een bloeiende lakennijverheid.

In de 15de eeuw werden onder Jan Zonder Vrees belangrijke stadsversterkingen aangebracht : de Perretoren op de linkeroever en de Bourgondische toren op de rechteroever.

Eerste kapel, 1460

Het bedevaartsoord en de kapel Onze-Lieve-Vrouw Kerselare zijn getuigen van de eeuwenlange Mariadevotie in de streek, opklimmend tot de 15de eeuw. De faam van de kapel en het Mariabeeldje is te danken aan de talrijke mirakels die werden genoteerd vanaf de 15de eeuw.

Volgens de legende werd in 1452 een Mariabeeld dat voorheen toebehoorde aan de pastoor van Volkegem na zijn dood hier opgehangen aan een kerselaar. Een eerste mirakel bij het beeld, dat toen al in een klein kapelletje geplaatst was, vond plaats in 1455. Op 2 juli 1455 wordt er een eerste mis gelezen. Het nog bestaande miraculeus beeldje is een laatgotisch polychroom beeldje van de Mechelse Sint-Lucasgilde.

De eerste steenlegging van de oudste kapel, ressorterend onder de abdij van Ename, bisdom Kamerijk, op de plaats van de kerselaar vond plaats op 10 juli 1457 en de inwijding op 3 mei 1460. Van toen af startte ook de traditie om in de meimaand elke dag een mis te lezen. De talrijke mirakelen, toegeschreven aan Onze-Lieve-Vrouw van Kerselare, werden opgetekend in een Mirakelenboek.

De 16de eeuw was een bewogen maar roemrijke eeuw voor Oudenaarde. In deze periode werd het huidige stadhuis opgetrokken. Op het einde van deze eeuw werd Pamele onder het gezag van Oudenaarde geplaatst.

Op het stadsplan van J. Van Deventer (16de eeuw) is het huidige patroon van de stadskern al zichtbaar. Het kasteel van Pamele vormde toen het echte centrum. Aan het Raepsaetplein, Tacambaro, de Bergstraat en het Antheunisplein stonden de enige toegangspoorten. Richting Eine en Bevere ontwikkelde zich de voorstedelijke bebouwing langs een dambordvormig stratennet.

Vergroting kapel, 1570

De kapel werd vergroot in 1570 in opdracht van Jacob van Joigny, baron van Pamele, vermoedelijk als gevolg van een gelofte door zijn vader Joos nadat hij in Egypte door een krokodil aangevallen werd. De gebalsemde krokodil werd later als votiefbeeld in de kapel opgehangen en in 1804 en 1860 vervangen door een houten geschilderde krokodil van beeldhouwer Van Biesbroeck. Bij de vergroting van de kapel bleef de oude kapel goed herkenbaar bewaard als zijkoor.

Herstellingswerken kapel, 1614

Circa 1614 werden herstellingswerken uitgevoerd aan de kapel na vernielingen tijdens godsdienstoorlogen. In 1619 werden twee altaren ingewijd. Belangrijke werken werden ook uitgevoerd in 1679. In 1763 maakte zilversmid Van den Hende uit Oudenaarde een zilverschrijn voor het gotische miraculeus beeldje uit de 15de eeuw. Met dit reliekschrijn wordt nu nog na de mis gezegend.

Omstreeks 1670 werd Oudenaarde versterkt door Vauban. De 17de eeuw stond echter meer in het teken van kunst en cultuur. In deze eeuw werd Oudenaarde hoofdplaats van de Casselrije.

De 18de eeuw werd gekenmerkt door teloorgang van de middeleeuwse stad. Deze teloorgang werd over heel Europa waargenomen. De voornaamste oorzaken waren de overgang van het feodale systeem naar het huidige politieke systeem en de opkomst van de industrialisatie.

Wanneer we de Ferrariskaart van naderbij bekijken zien we dat Oudenaarde in 1778 nog steeds omringd is door zijn oude stadsmuren en wallen. Door toedoen van de Franse Maarschalk Vauban zijn er, behalve aan de kant van de Scheldemeersen, talrijke versterkingen toegevoegd in typische driehoeksvorm en samengesteld uit wallen, muren en verhoogde bermen. Het verloop van de Schelde leek nog volkomen natuurlijk met verschillende bochtige meanders. De bebouwing was uiteraard uitgebreider dan vandaag, maar toch reeds sterk versnipperd.

Tijdens de eerste helft van de 19de eeuw was Oudenaarde het centrum van de brouwerijen. Binnen de stadspoorten telde Oudenaarde maar liefst 8 brouwerijen.

De periode 1850-1900 was van cruciaal belang voor de stedelijke ontwikkeling in Oudenaarde en tegelijk ook in heel België. In tegenstelling tot andere steden, zoals Gent, kende Oudenaarde echter een veel tragere ontwikkeling. Mogelijke redenen hiervoor waren de kleinschaligheid van Oudenaarde en het drassige gebied in de nabije omgeving van de stadswallen, de Meerspoort en de Eindries. Waar de gezinnen zich in andere steden ook buiten de stadsmuren gingen vestigen, werd in Oudenaarde enkel een verdichting richting Leupegem waargenomen.

Vanaf 1850 tot nu deed zich een duidelijke tendens voor van aangroeiend weiland. Dit wijst op het alsmear groter wordend aandeel van de melkveehouderij in de landbouw. Tussen 1865 en 1885 werden enkele aanpassingswerken aan de Schelde uitgevoerd en werden de stedelijke versterkingen ontmanteld. Deze werken hadden een gunstige invloed op de inplanting van fabrieken. Textielbedrijven als Gevaert en Le Saffre vestigden zich pas op het einde van de 19de eeuw op de nieuw ontgonnen terreinen buiten de stadsmuren. De omvang van de industrialisatie was in vergelijking met Ronse eerder beperkt. De stad Ronse was toen wat betreft inwonersaantal groter in omvang, en had bijgevolg meer arbeidskrachten ter beschikking.

In deze periode werden ook de spoorlijnen aangelegd. In 1862 werden voor het eerst de spoorlijnen Brussel-Kortrijk en Ronse- Gent weergegeven op de kaart van het Dépot de la Guerre. Hierdoor werd de stad als het ware gecompartmenteerd. De stadsmuren aan de westelijke kant van de stad verdwenen hierdoor, waarvan enkele grachten nog verwijzen naar de vroegere stadswallen. De bewoning breidde zich uit richting Bevere, Eine en Leupegem. De eerste steenbakkerijen vestigden zich aan de Rodelos. Opmerkelijk is ook dat de oppervlakte van het Bos 't Ename sterk was teruggelopen.

Vanaf **WO I** kwam de Eindries in aanmerking voor verdere woonuitbreiding van de stad. De Broekstraat kreeg een grotere dichtheid en door de nabijheid van het station kwamen er zich meerdere fabrieken vestigen.

Tussen de beide wereldoorlogen groeiden Bevere en Leupegem aaneen.

Na **WO II** nam de stad uitbreiding op de Eindries. Nieuwe industriële aantrekkingspolen waren het Scheldekanaal, Eine en ook de Eindries. De inplanting van fabrieken bracht ook de bouw van arbeiderswoningen met zich mee. Klei werd ontgonnen in de Scheldevallei en in het heuvelgebied te Volkegem en Mater waren omvangrijke leemgroeven terug te vinden. Aanvankelijk voor ambachtelijke doeleinden, later ontstonden steenbakkerijen in open lucht en werd meer industrieel ontgonnen. Meestal werden deze gronden in de Scheldevallei opgehoogd of vergraven en al dan niet beplant met populieren.

In 1924 werd het huidige sas gebouwd. Enige tijd later werden de eerste kaaimuren opgetrokken. Na 1950 werden de Burg- en de Grachtschelde gedempt.

Brand, 1961 & nieuwe kapel

De 16de eeuwse kapel, gebouwd door de heren van Pamele, werd na de brand van 1961 vervangen door een nieuwe betonnen kapel naar ontwerp van architect Lampens.

In 1964 kende Oudenaarde zijn eerste fusie. De gemeente Eine, Bevere, Ename, Nederename, Edelare, Leupegem en Volkegem werden bij Oudenaarde gevoegd. De regie Grondbeleid werd belast met een belangrijke administratieve taak: de verwezenlijking van de aanleg en ontwikkeling van het bedrijventerrein de Bruwaan langsheen de nieuw aangelegde expressweg Gent – Oudenaarde, die via de Minderbroedersstraat feitelijk wordt doorgetrokken tot op de Markt. In het stadscentrum wordt de Schelde rechtgetrokken en verbreed met een aantal restruimtes tot gevolg die tot op vandaag geen invulling hebben gekregen. De wijk Pamele verliest vitaliteit.

In 1971 kende Oudenaarde een tweede fusie nl. Heurne, Mater, Melden en Welden werden bij Oudenaarde gevoegd. In 1977 werd daar ook een deel van Ooike en Mullem aan toegevoegd. Zo verkreeg Oudenaarde zijn huidige oppervlakte en groeide uit tot een stad van meer dan 28 000 inwoners en een sterk uitgebouwde tewerkstelling.